

О. О. Павловавикладач кафедри іноземних мов
Національної академії Національної гвардії України

ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОСТІ

У статті розкривається проблема адаптації української системи вищої професійної освіти до нового формату навчання в умовах воєнного стану. Здійснено аналіз науково-педагогічної літератури та досвіду використання дистанційних освітніх технологій у процесі викладання дисципліни «Іноземна мова» у закладах вищої освіти, виокремлюючи як позитивні можливості цифрового формату, так і певні обмеження, пов'язані з організаційними, педагогічними, матеріально-технічними умовами його реалізації, з психологічними труднощами професорсько-викладацького складу та студентів щодо переходу на дистанційний формат навчання. Проаналізовано зміни в структурі освітнього процесу у виші, сформульовано проблеми, які студентам та викладачам доводиться вирішувати у процесі дистанційного навчання іноземної мови, та запропонувала варіанти щодо шляхів їх розв'язання.

У статті підкреслюється, що ефективне використання дистанційних освітніх технологій та впровадження дистанційних курсів висуває низку вимог до інформаційно-комунікативної компетентності викладачів та студентів. Аналіз освітньої діяльності ЗВО у форматі онлайн-навчання також виявив необхідність організації адміністративної підтримки професорсько-викладацького складу: запровадження такої моделі освітнього процесу, що поєднує в собі традиційне та електронне навчання, розвитку електронних та цифрових освітніх ресурсів, підвищення інформаційно-комунікативної компетентності професорсько-викладацького складу та навчання студентів самостійно навчатися.

У висновках статті наголошено на доцільність розробки та впровадження комбінованої моделі академічного процесу під час викладання іноземної мови у закладах вищої професійної освіти: традиційна взаємодія студентів та викладачів у поєднанні з використанням онлайн-курсів із синхронним навчанням у дистанційному форматі, який підтримується цифровою дидактикою та прискореним розвитком електронно-цифрових ресурсів освітнього процесу, а також практик освітньої діяльності на основі електронно-цифрових технологій.

Ключові слова: вища професійна освіта, іноземна мова, онлайн-заняття, дистанційне навчання, онлайн-тестування, самостійна робота студентів.

Постановка проблеми. Вища професійна освіта в Україні, як і всі сфери життя суспільства, потерпає від серйозних змін в умовах війни. Пандемія коронавірусу вже змусила освітян адаптуватися та перебудувати свою роботу на дистанційний режим. Формат навчання онлайн – не новий як для українців, так і для всього світу, адже він став чи не єдино можливим в умовах пандемії. Обмежувальні заходи ізоляції спричинили необхідність масового переходу системи вищої фахової освіти у формат онлайн-навчання з використанням дистанційних освітніх технологій та початку тестування нових інформаційно-освітніх платформ. Сьогодні накопичено великий практичний досвід застосування електронно-цифрових технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти країни, впроваджено електронні освітні ресурси, онлайн-курси з дисциплін навчальних планів різних напрямів, профілів та рівнів підготовки. Вітчизняний досвід організації освітнього процесу з використанням електронно-цифрових технологій, створення

електронно-цифрового освітнього середовища дозволив українській системі вищої професійної освіти досить легко перейти у формат масового онлайн-навчання студентів. Ці ресурси забезпечують безперебійний академічний процес в Україні навіть сьогодні, під час повномасштабної війни. Проте дистанційне навчання в умовах воєнного стану значно відрізняється від навчання у дистанційному форматі, що було в період карантину – руйнування вишів, вимушено переселені студенти та педагоги, які навчаються та працюють по всій Україні та поза її межами, «випадання» з освітнього процесу окремих студентів та цілих груп через повітряні тривоги, бойові дії, масові вимкнення електроенергії та інші причини, які безпосередньо пов'язані з війною.

Проте слід зазначити, що криза послужила сильним поштовхом й стимулом для впровадження інновацій у систему вищої професійної освіти. Задля досягнення безперервного процесу навчання та професійної підготовки студентів почали застосовуватися нові підходи до самої

системи навчання взагалі та до викладання іноземної мови в університеті зокрема: провідні викладачі країни проводять радіо- та телетрансляції навчальних занять, заклади вищої освіти надають доступ до електронних платформ та комплектів матеріалів для вивчення дисциплін як удома самостійно, так і для роботи в онлайн-режимі разом із викладачем. Надзвичайні обставини, що відбуваються у світі, сприяють стрімкій модернізації форми онлайн-навчання і, як наслідок, появі терміну «онлайн-навчання», що охоплює вдосконалену практику дистанційного навчання: застосування різноманітних презентацій у середовищі Power Point, тестування та розробку електронних курсів на різних інформаційно-освітніх платформах як єдину інтеграційну модель. У процесі навчання спостерігається розширення функцій онлайн-навчання як інструменту академічного процесу, що дає змогу викладачам враховувати під час організації вебінарів різний рівень знань студентів, керуючись результатами, що були досягнуті студентами на різних освітніх платформах. Отже, можна зазначити, що відбувається зміна пріоритетів у процесі оцінювання ролі онлайн-навчання в академічному процесі в закладах вищої освіти. Онлайн-навчання більше не постає допоміжною функцією, а посідає провідні позиції в сучасній системі вищої професійної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зацікавленість вітчизняних дослідників щодо використання дистанційного курсу у процесі навчання іноземних мов студентів закладів вищої освіти стабільно зростає з кінця ХХ ст. (В. Кухаренко, В. Биков, Л. Лещенко, К. Корсак, Р. Гуревич, М. Михальченко, В. Олійник, О. Третяк, П. Таланчук). Поява нових технологій, які можна застосувати для підвищення якості вищої професійної освіти, потребує постійного осмислення як теоретиків, так і викладачів-практиків. Публікації, які висвітлюють це питання, можна поділити на наступні категорії:

– роботи, в яких розглядається методичний потенціал окремого інструменту із різних видів інформаційно-комунікативних технологій. Акцент на практичній стороні можна пояснити новизною інструментарію та складнощами його фрагментарного впровадження в освітній процес. Зазвичай у центрі уваги опиняється навчання окремих видів іншомовної мовленнєвої діяльності, лексики та граматики (Г. Вишнеvsька, І. Ігнатенко, С. Кузнєцова);

– науково-педагогічні праці, в яких автори аналізують суть процесу дистанційного навчання, виявляють його специфіку та перспективи впровадження (Д. Буримська, І. Харламенко, Н. Худолей). Як правило, описуються повноцінні онлайн-курси іноземної мови, які вже впроваджені

в освітній процес усіх форм навчання, а не лише очно-заочної. У цих роботах інформаційно-комунікативні технології розглядаються не як вимушена альтернатива традиційній формі навчання, а як неминучий та навіть бажаний напрям розвитку вищої професійної освіти. Проблеми та труднощі навчання в дистанційному форматі дослідники окреслюють як на місцевому рівні, з урахуванням культурних особливостей (J. Bidarra, N. Sousa, C. Chaka, T. Nkhobo, Lephala), так і на міжнародному рівні (R. Chaker, R. Bachelet). Багато авторів (R. Dashtestani, S. Han, P. Resta) аналізують досвід перенесення занять в онлайн-формат для виявлення та представлення найкращих освітніх практик. Питання фізичного та психологічного здоров'я, що стали особливо актуальними у нинішній період, розглядаються для визначення студентів із груп ризику та шляхів для надання їм допомоги (H-Y. Chien, O-M. Kwok, Y-C. Yeh). Дослідників продовжує цікавити якість навчання в онлайн-форматі та проблеми вірогідності результатів контролю (A. Samuel, W. Zimmerman, B. Altman, B. Simunich). Опрацьовуючи можливості інформаційно-комунікативних технологій, дослідники вивчають ефективність дедалі нових інструментів або нового застосування вже наявних технологій, як загально (R. Metruk, M. Gaddis), так і окремих платформ, наприклад, Moodle. Здійснюються спроби застосування телекомунікаційних технологій і в процесі викладання іноземних мов. Ця практика має достатні на те підстави, оскільки дає змогу передавати на відстані інформацію будь-яких обсягів й будь-якого виду (візуальну, звукову, статичну, динамічну, текстову, графічну); зберігати будь-які обсяги інформації в пам'яті комп'ютера протягом необхідного часу, редагувати її, робити роздруковки тощо; користуватися різними інформаційними джерелами [2].

Виявлені в науково-педагогічній літературі та на практиці труднощі, які безпосередньо пов'язані із застосуванням дистанційного формату навчання іноземної мови, а також ті завдання, що розглядаються в останніх статтях щодо стану вищої школи в умовах воєнного стану, дозволили сформулювати мету дослідження.

Мета статті – дослідити зміни в структурі освітнього процесу, сформулювати проблеми, які доводиться долати студентам і викладачам у процесі дистанційного навчання іноземної мови у вищій, й окреслити шляхи розв'язання проблем, що з'являються.

Виклад основного матеріалу. Викладання іноземної мови в традиційному форматі, зокрема, в контексті вищої професійної освіти, має низку особливостей порівняно з іншими дисциплінами більш теоретичної спрямованості. Так, за традиційного очного формату, в основі навчання лежить текст спеціального спрямування інозем-

ною мовою з наявністю специфічної службової лексики, спеціальної термінології та граматичних конструкцій. Надалі, для опанування усного мовлення за фахом іноземною мовою використовуються спеціальні тренувальні вправи, наближені до реальних професійних ситуацій, які «відтворюються» в аудиторії з використанням діалогічного мовлення. Навчання іноземної мови за допомогою інформаційно-комунікативних технологій є процесом, який постійно змінюється та оновлюється з точки зору технологічних інновацій. У цьому контексті усталені традиційні уявлення про навчання іноземних мов зазнають значних змін.

Аналіз освітньої практики університетів у застосуванні дистанційних курсів з дисципліни «Іноземна мова» засвідчив наявність кількох режимів організації академічного процесу:

- асинхронний або заочний режим, у рамках якого студенти вивчають навчальний матеріал у зручний для них час, відповідно до встановлених викладачем термінів;

- синхронний режим, де викладачі та студенти беруть участь у навчальному процесі, наприклад, у форматі вебінару;

- змішаний режим, який передбачає поєднання синхронної та асинхронної взаємодії.

Асинхронний варіант дистанційного навчання – це традиційне очне навчання із застосуванням сучасного інформаційно-освітнього середовища та дистанційних освітніх технологій, що передбачає відтерміновану в часі взаємодію викладача й студента. Такий формат навчання вимагає від студентів не тільки високого рівня володіння інформаційно-цифровими технологіями, а й високої навчальної мотивації, здатності до самонавчання, сформовані навички самостійної навчальної діяльності. Проте слід наголосити, що далеко не кожен студент здатен самостійно навчатися, лише кожен третій студент за повного формату дистанційної освіти завершує навчання успішно. Іншим обмеженням цього формату навчання є відсутність «живої комунікації» між викладачем та студентами, що помітно знижує можливості реалізації виховної та розвивальної функцій іншомовного навчання, яка впливає на розвиток особистості учасників освітнього процесу. Це обмеження відбувається і під час організації контактного віддаленого навчання (наприклад, платформа Google Meet або Zoom), попри те, що така модель має всі атрибути традиційного навчання, але які реалізуються у віртуальному середовищі. Змішана модель навчання – поєднання дистанційного та традиційного форматів, вона дещо долає вищезазначене обмеження, оскільки зберігає живе спілкування учасників освітнього процесу [3].

Таким чином, кожен із вищезазначених режимів організації освітньої діяльності вищої школи має свої переваги та недоліки, що зумовлені низ-

кою організаційно-педагогічних, науково-методичних й психолого-педагогічних чинників, які безпосередньо впливають на ефективність та якість іншомовного освітнього процесу. Сукупність цих чинників дозволяє надати оцінку ступеня адаптації системи української вищої освіти до екстремального режиму роботи, пов'язаного з переходом до цифрового формату навчання в умовах воєнного стану.

Серед переваг використання дистанційного курсу порівняно з традиційним очним навчанням можна виокремити такі практичні зручності:

- гнучкість у часовому факторі (деякі види робіт можливо робити поза часом проведення занять);

- зменшення транспортних і часових витрат;

- можливість організації практичних занять, консультацій, заліків та іспитів, тестування як індивідуально, так і для групової роботи [5].

Усі методи дистанційного навчання ґрунтуються на самостійному отриманні знань студентами, на роботі з різними джерелами інформації. Аналіз практичної діяльності вишів щодо впровадження дистанційних курсів дисципліни «Іноземна мова» свідчить, що ефективність цього виду навчання потребує взаємозв'язку багатьох чинників. Це насамперед ефективна взаємодія викладача та студента, попри фізичний поділ відстанню; використання освітніх технологій; ефективність навчальних матеріалів та шляхів їхнього доставлення; ефективність зворотного зв'язку.

Оскільки основу процесу навчання становить самостійна пізнавальна діяльність студента, то це передбачає більшу свободу дій студента та його самоконтроль. Водночас курс дистанційного навчання орієнтує студента на внутрішню систему оцінювання та планування. Однак за слабого розвитку навичок планування та цілепокладання вона не завжди може бути успішною [5]. Ключова умова функціонування дистанційного курсу з дисципліни – самодисципліна, організованість та відповідальність студентів. Ми вважаємо, що раціональна організація навчання іноземної мови дистанційно у закладі вищої освіти може бути досягнута насамперед через активну роботу, чітке планування самостійної роботи студентів, використання навчальних програм. При обмеженій кількості аудиторних занять час має використовуватися головним чином для мовленнєвої практики та для навчання засобом самостійної роботи. Викладач повинен пояснювати насамперед студентам, яким чином вони можуть домогтися позитивних результатів у своїй самостійній роботі, націлювати їх на регулярне виконання домашніх завдань, повторення граматики, лексики, читання спеціальних текстів. Від самого початку самостійного набуття знань студентами, які навчаються дистанційно, необхідно залучати їх до активної пізнавальної діяльності, що передбачає застосування мовних

знань для розв'язання комунікативних завдань у спільній творчій діяльності в групах. Унікальність дистанційного навчання полягає в тому, що воно виключає особистісний фактор під час навчання і має можливість залучити кілька каналів сприйняття інформації студентами, нейтралізувати суб'єктивний фактор під час проведення контролю з боку викладача [7].

Серед якісних змін варто згадати такі можливості, як інформаційні платформи для проведення онлайн-занять у режимі відеоконференцій (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо), використання інтерактивної дошки, створення тренажерів та онлайн-тестів за пройденими темами (наприклад, на платформах Quizlet, Google Forms тощо), які дозволяють відпрацювати іншомовний лексичний та граматичний матеріал, розміщення в електронному освітньому середовищі корисних посилань на відеоресурси для повторення та закріплення матеріалу, а також самостійної роботи. Окрім того, можливий також індивідуальний формат роботи через контроль викладачем знань студентів за допомогою аудіо- та відеозапису виконання деяких видів індивідуальних завдань. Усе це не тільки закріплює знання з іноземної мови, а й підвищує мотивацію до опанування іноземної мови за рахунок інтерактивної форми таких видів діяльності. Окрім того, такі технології, як онлайн-тестування, дають змогу викладачеві швидко отримати результати тестування в автоматичному режимі, а студентам підвищити внутрішню самооцінку. Також ми можемо зазначити, що серед позитивних сторін дистанційної форми навчання іноземної мови спостерігається вищий рівень психологічного комфорту як наслідок індивідуалізації процесу. Проте цей оптимізм поділяють не всі дослідники, як контраргумент наводять низький рівень комп'ютерної грамотності та навичок самоорганізації, що, навпаки, є стресоутворювальними чинниками. Крім того, дистанційне навчання, на думку освітян, може мати неоднозначний вплив на емоційну сферу, аж до аутизації, а також споживацьких настроїв, які межують із повною відмовою від самостійних зусиль.

Сьогодні існують певні складнощі організації процесу навчання іноземної мови з використанням дистанційних технологій. Проблеми зумовлені, з одного боку, обмеженими можливостями закладів вищої освіти у впровадженні цифрових навчальних технологій для створення електронного освітнього середовища, з іншого – професійною неготовністю професорсько-викладацького складу до дистанційного навчання студентів. Досвід показав, що ефективне використання цифрових технологій в освітньому процесі вишу висуває низку вимог до інформаційно-комунікативної компетентності викладачів, управлінців, студентів. Виникає необхідність вироблення ефектив-

них адекватних технологічних рішень та наявність умов їх реалізації. При цьому слід зазначити, що не всі основні сфери життєдіяльності студентів в університеті можна перенести у віртуальний простір.

Окрім дефіциту знань у царині сучасних комп'ютерних технологій, виявилася величезна кількість технічних проблем, наприклад, не всі учасники освітнього процесу мають доступ до достатньо швидкісного Інтернету, щоб виходити на відеозв'язок під час занять, або отримувати цей зв'язок у нормальній якості (без затримок та спотворення звуку чи зображення). При цьому технічні збої трапляються також на самих платформах за підвищеного користувацького навантаження. До того ж можна спостерігати зловживання з боку студентів, які виправдовують свою відсутність на занятті у форматі відеозв'язку або відмову відповідати технічними проблемами. Особливо гостро це питання постає під час проведення тестування під час проміжної атестації, коли студенти можуть використовувати доступні інтернет-ресурси та будь-які інші джерела інформації під час написання тесту внаслідок неможливості об'єктивного контролю з боку викладача. При цьому, контроль знань у форматі відеозв'язку не виключає зчитування відповідей на запитання (наприклад, відкриття кількох вікон на екрані комп'ютера). Реальні або уявні технічні труднощі з боку студентів створюють сприятливі умови для академічного шахрайства. Незаслужені високі оцінки, які отримують студенти у процесі тестового контролю створюють у них неадекватне уявлення про власні успіхи, що може стати причиною подальшого конфлікту. Відповідно, цифровізація впливає не лише на процес навчання та проходження атестації, а й на засоби як обійти викладацький контроль. Унаслідок цього потерпає якісний аспект: у цьому випадку рівень знань знижується, а оцінка якості цих знань не відповідає дійсності [1].

Стосовно відпрацювання різних аспектів іноземної мови під час проведення занять у дистанційній формі, то тут також спостерігається низка складнощів. Дистанційний формат обмежує можливість проведення різних видів опрацювання лексичного та граматичного іншомовного контенту. Попри формальну наявність технічної можливості (наприклад, у чаті), контроль за списуванням (як із зошита, так і з інших джерел) практично неможливий. Що стосується інших видів письмових робіт, таких як твір, есе, то практика засвідчує списування (копіювання) тексту слово в слово багатьма студентами, що зводить нанівець увесь сенс завдання. Стосовно перекладу тексту, контроль за самостійністю його виконання також ускладнюється через активне використання студентами можливостей інтернет-перекладу. Щодо усного

аспекту, то розподіл студентів на малі групи для практики діалогів технічно можливий (наприклад, у платформі Zoom або Google Meet), проте такі діалоги виходять менш реалістичними внаслідок відсутності живої комунікації, як під час очних занять. Усе це перешкоджає досягненню основної мети навчання іноземної мови – розвитку комунікативної компетенції.

Також головним недоліком дистанційного навчання іноземної мови у ЗВО із застосуванням освітніх платформ вважається відсутність безпосереднього контакту між студентом і викладачем, що перешкоджає успішній реалізації компетентнісного підходу. Під час навчання іноземних мов особиста взаємодія студентів з викладачем та один з одним вважається важливою частиною процесу, яка підвищує мотивацію та ефективність занять. Надмірна формалізація процесу навчання не розвиває творчий потенціал студентів і вміння аналізувати та синтезувати інформацію. Опосередкованість комунікації між суб'єктами процесу навчання означає підвищені вимоги до планування занять й збільшення ролі зворотного зв'язку. Таким чином, із впровадженням курсу дистанційного навчання іноземної мови трансформуються роль викладача, на якого покладаються функції з координування, коригування, консультування та керівництва пізнавальним процесом. Багато з виявлених недоліків навчання із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій стали вагомою перешкодою при вимушеному переході на дистанційний формат. Фахівцям ще належить осмислити виклики нової реальності та запропонувати шляхи розвитку освіти, зокрема й під час навчання іноземних мов студентів у закладах вищої освіти.

Дистанційний формат також значно ускладнює роботу викладача та набагато збільшує навантаження, адже викладачеві тепер доводиться шукати, відбирати, готувати та подавати інформацію через засоби Інтернету як не тільки педагогу-організатору, а ще й методисту. Підвищення готовності системи української вищої професійної освіти до переходу на новий освітній формат в умовах воєнного стану зумовлює необхідність організації системи адміністративної підтримки викладачів: забезпечення методичними рекомендаціями, створення розділів офіційних сайтів університетів для інформування та допомоги викладачам у поточному режимі. Також ми вважаємо доцільним застосування варіативних технологій електронного навчання, що передбачає регулярне навчання у віддаленому форматі з використанням поєднання синхронного та асинхронного режимів, а також роботу з цифровими освітніми ресурсами – масовими відкритими дистанційними курсами. Під масовими відкритими дистанційними курсами ми розуміємо сукупність структуро-

ваного уніфікованого матеріалу в рамках єдиного навчального середовища, доступ до якого надається не тільки представникам єдиного освітнього закладу, а й широким масам населення без перевірки вхідних параметрів й знань та передбачає застосування дистанційних технологій.

Висновки. Таким чином, аналіз досвіду освітньої діяльності закладів вищої освіти у форматі дистанційного навчання студентів дисципліни «Іноземна мова» в умовах воєнного стану дозволяє нам сформулювати наступні висновки: система української вищої професійної освіти успішно впоралася з оперативною мобілізацією та перебудовою діяльності вишів у форматі віддаленого навчання з використанням дистанційних освітніх технологій в умовах широкомасштабної війни. Трудомісткість дистанційного навчання іноземної мови із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій викладачі відчують більшою мірою порівняно зі студентами. Головною причиною можна назвати екстрену підготовку великої кількості навчальних матеріалів для впровадження в онлайн-форматі та зміну в навчальних планах. Оскільки комунікація зі студентами та колегами перемістилася в електронну пошту та месенджери, робочий графік перелаштовується й розширюються межі робочого часу. Вочевидь, що зазначена проблема потребує розроблення додаткових регламентів як для викладачів, так і студентів.

Екстрений перехід на онлайн-формат виявив чимало проблем в організації форм контролю під час дистанційного навчання іноземної мови у виші. Недосконалість та ненадійність технологій створюють можливості для академічного шахрайства, що стало справжнім викликом для методистів, психологів та педагогів.

Таким чином, доцільно розробити та впровадити комбіновану модель освітнього процесу: традиційна взаємодія студентів та викладачів у поєднанні з використанням онлайн-курсів із синхронним навчанням у дистанційному форматі, забезпеченому цифровою дидактикою; необхідний прискорений розвиток електронно-цифрових ресурсів освітнього процесу та практик освітньої діяльності на основі електронно-цифрових технологій та стимулювання підвищення інформаційно-комунікативної компетентності професорсько-викладацького складу вищого навчального закладу.

Список використаної літератури:

1. Бринцева О.В. Форми контролю якості іншомовних знань студентів у технічному ЗВО. *Colloquium-journal*. 2022. № 5 (128). С. 32–35.
2. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні. Харків: Міська друкарня, 2020. 409 с.

3. Ткаченко Л. В., Хмельницька О. С. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя: КПУ. 2021. Вип. 75. Т. 3. С. 91–96.
4. Шуневич Б. І. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки: автореф. дис... д-ра пед. наук. Київ, 2008. 36 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://bit.ly/3dkrHmG>
5. Bidarra J., Sousa N. Implementing Mobile Learning Within Personal Learning Environments: A Study of Two Online Courses. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2020. Vol. 21, No. 4. P. 180–198. [Електронний ресурс]. <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/4891/5390> (дата звернення: 30.03.2023).
6. Chaka C., Nkhobo T., Lephala M. Leveraging MoyaMA, WhatsApp and Online Discussion Forum to Support Students at an Open and Distance e-Learning University. *The Electronic Journal of e-Learning*. 2020. Vol. 18, No. 6. P. 494–515.
7. Chaker R., Bachelet R. Internationalizing Professional Development: Using Educational Data Mining to Analyze Learners' Performance and Dropouts in a French MOOC. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2020. Vol. 21, No. 4. P. 199–221. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/4787/5389>
8. Dashtestani R. Online Courses in Higher Education in Iran: A Stakeholder-Based Investigation into Preservice Teachers' Acceptance, Learning Achievements, and Satisfaction: A Mixed-Methods Study. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2020. Vol. 21, No. 4. P. 117–142. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/4873/5393>.
9. Gaddis M. Faculty and Student Technology Use to Enhance Student Learning. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2020. Vol. 21, No. 4. P. 39–60. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/issue/view/104/15>.
10. Han S., Resta P. E. Virtually authentic: Graduate students' perspective changes toward authentic learning while collaborating in a virtual world. *Online Learning*. 2020. Vol. 24, No. 4. P. 5–27.

Pavlova O. Approaches to teaching a foreign language at a University in the context of distance learning

The article deals with the problem of Ukrainian higher professional education system adaptation to the new teaching format under the conditions of martial law. The analysis of the scientific and pedagogical literature and the experience of using distance educational technologies in the process of teaching the discipline «Foreign Language» at a higher educational institution has identified both the positive possibilities of the digital format and certain limitations related to the organizational, pedagogical, material and technical conditions of its implementation, and the psychological difficulties of the teaching staff and students in switching to the distance learning format. The author has carefully analyzed the changes in the structure of the educational process at a university, formulated the difficulties that students and teachers have to overcome in the process of distance learning a foreign language, and proposed ways to solve them.

The article emphasizes that the effective using the distance educational technologies as well as the implementation of distance courses puts forward a number of requirements for the information and communication competence of teachers and students. The analysis of the educational activities of higher educational institutions in the online learning format also revealed the need to organize administrative support for the teaching staff: the implementation of a teaching process model combining traditional and e-learning, the development of electronic and digital educational resources, the improvement of the information and communication competence of the teaching staff and the teaching students to learn independently.

In conclusion, the author emphasizes the advisability of developing and implementing a combined model of the academic process in teaching a foreign language at higher professional educational institutions: traditional interaction between students and teachers combined with the use of online courses with synchronous learning in a distance format supported by digital didactics and accelerated development of electronic and digital resources of the educational process and practices of educational activities based on electronic and digital technologies.

Key words: higher professional education, foreign language, online-classes, distance learning, online-testing, students' independent work.